2. Η έννοια του συνδυασμού, κατά το γενικό κανόνα 3 β) για την ερμηνεία της Ονοματολογίας του κοινού δασμολογίου προϋποθέτει στενή συνάφεια των σχετικών προϊόντων, από απόψεως διαθέσεώς τους στο εμπόριο, κατά τρόπο ώστε όχι μόνο να προσκομίζονται μαζί για να διασαφηστούν, αλλά και να προσφέρονται επίσης κανονικά στα διάφορα στάδια της εμπορίας και ιδίως στο λιανικό εμπόριο, ως σύνολο και μέσα σε ενιαία συσκευασία για την εξυπηρέτηση μιας ανάγκης ή για την επιτέλεση μιας ορισμένης δραστηριότητας.

   Εξάλλου, ο γενικός κανόνας 3 β) δεν έχει εφαρμογή παρά μόνο όταν τα εμπορεύματα φαίνεται να μπορούν να καταταγούν σε δύο ή περισσότερες κλάσεις και η κατάταξη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί κατ' εφαρμογή του γενικού κανόνα 3 α), όταν, δηλαδή, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με μία ειδική κλάση που έχει προτεραιότητα έναντι των γενικότερων κλάσεων.

3. Επομένως, στο ερώτημα που υποβλήθηκε προσήκει η απάντηση ότι συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου, που διασαφείται με δύο μεγάφωνα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν μαζί με το συγκρότημα, συνιστά συνδυασμό εμπορευμάτων που εμπίπτει στην κλάση 85.15 του κοινού δασμολογίου, εφόσον τα σχετικά εμπορεύματα διασαφούνται σε ενιαία συσκευασία και προορίζονται να διατεθούν στο εμπόριο μαζί, προκειμένου να ικανοποιήσουν μια ορισμένη ανάγκη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 26ης Σεπτεμβρίου 1985 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Περί το τέλος του 1978 ένα γερμανικό τελωνείο (Zollamt) προέβη στη δασμολογική κατάταξη εμπορευμάτων που εισήγαγε από την Ιαπωνία η εταιρία Telefunken. Επρόκειτο για συγκροτήματα ραδιοφώνου, πικάπ και κασετοφώνου συσκευασμένα στο ίδιο χαρτοκιβώτιο με δύο μεγάφωνα το καθένα και περιγραφόμενα ως εξής στα τιμολόγια των ιαπώνων προμηθευτών:

« Telefunken Music Center 3022 BF... πλήρες με δύο μεγάφωνα... »

Στα ενημερωτικά φυλλάδια για τη λιανική πώληση αναφερόταν ότι κάθε συγκρότημα προσφέρεται με « δύο μεγαφωνικά συστήματα που ταιριάζουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο ».

Το τελωνείο κατέταξε το σύνολο των εν λόγω προϊόντων, περιλαμβανομένων των μεγαφώνων, στη διάκριση 85.15 A III του κοινού δασμολογίου (στο εξής: ΚΔ), η οποία περιλαμβάνει

« A) Συσκευές εκπομπής και λήψης για τη ραδιοτηλεφωνία και ραδιοτηλεγραφία. Συσκευές εκπομπής και λήψης για τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση (στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συσκευές λήψης που είναι συνδυασμένες με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου) και συσκευές λήψης εικόνων για την τηλεόραση:

...

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

III. Συσκευές λήψης, έστω και συνδυασμένες με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου.

... ».

Τα εμπορεύματα της κλάσεως αυτής υπόκεινται σε αυτόνομο δασμό 22 % και σε συμβατικό δασμό 14 %.

Η εταιρία Telefunken αμφισβήτησε τη δασμολογική κατάταξη καθόσον αφορούσε επίσης τα μεγάφωνα. Ζήτησε να υπαχθούν τα τελευταία αυτά στη δασμολογική κλάση 85.14 του ΚΔ, η οποία έχει ως εξής:

« 85.14 Μικρόφωνα και τα υποστηρίγματα αυτών, μεγάφωνα και ηλεκτρικοί ενισχυτές χαμηλής συχνότητας ».

Στην περίπτωση αυτή ο αυτόνομος δασμός είναι 18 % και ο συμβατικός 7 %.

Επειδή το Finanzgericht του Αμβούργου έκανε δεκτή την προσφυγή της εταιρίας Telefunken, η γερμανική τελωνειακή αρχή, υποστηριζόμενη από το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών άσκησε « αναίρεση » ενώπιον του Bundesfinanzhof. Το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται αν έχει εφαρμογή στην παρούσα περίπτωση η έννοια της « λειτουργικής ενότητας » που προκύπτει από τις επεξηγηματικές σημειώσεις της Ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας (στο εξής: ΟΣΤΣ), καθώς και αν με τη νομολογία του Δικαστηρίου έχει ήδη επιλυθεί το σχετικό με την έννοια αυτή πρόβλημα.

Θεωρώντας, ωστόσο, ότι οι απαντήσεις που προσφέρει η νομολογία δεν επιτρέπουν να εξεταστεί ο όρος της λειτουργικής ενότητας σε άμεση σχέση με το κανονιστικό περιεχόμενο του ίδιου του ΚΔ και όχι μόνο με τις επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ, οι οποίες πρέπει να απορρέουν από το ΚΔ, το Bundesfinanzhof υπέβαλε το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Το κοινό δασμολόγιο πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι αποτελεί *ένα* εμπόρευμα που υπάγεται στην κλάση 85.15 συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου το οποίο διασαφείται με δύο μεγάφωνα που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν μαζί με αυτό; »

2. Στην παρούσα υπόθεση, εκτός από την εταιρία Telefunken και την Επιτροπή, υπέβαλαν παρατηρήσεις η ιταλική και η γαλλική κυβέρνηση.

Δεν αμφισβητείται, κατά το παραπέμπον δικαστήριο, ότι τα επίδικα εμπορεύματα δεν πρέπει να υπαχθούν στην ίδια κλάση λόγω του γεγονότος και μόνο ότι διασαφήστηκαν μαζί. Χωριστή δασμολόγηση θα αποκλειόταν μόνο στην περίπτωση κατά την οποία θα προέκυπτε από το ΚΔ ότι, από δασμολογικής απόψεως, το συγκρότημα και τα μεγάφωνα πρέπει να θεωρηθούν μαζί ως *ενιαίο* εμπόρευμα και δεν μπορούν επομένως να υπαχθούν παρά σε μία μόνο δασμολογική κλάση.

Προτάθηκαν τρεις διαφορετικές λύσεις.

Σύμφωνα με την εταιρία Telefunken και την ιταλική κυβέρνηση τα εμπορεύματα πρέπει να καταταγούν χωριστά: τα συγκροτήματα στην κλάση 85.15 του ΚΔ και τα μεγάφωνα στην κλάση 85.14.

Η εταιρία Telefunken υπογράμμισε την εξέλιξη στον τομέα της σύγχρονης ηλεκτρονικής, η οποία επέφερε κυρίως σημαντική ανάπτυξη της τεχνικής των module, η οποία επιτρέπει την προοδευτική επίτευξη των module τα οποία, έτσι, κατέστησαν αυτοτελή εμπορεύματα κατά την έννοια του ΚΔ. Κατά την άποψή της, εφόσον τα μεγάφωνα δεν είναι ενσωματωμένα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως στοιχεία ενός συγκροτήματος, εφόσον δεν επιτελούν μία μόνο λειτουργία αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και με άλλες συσκευές.

Η ιταλική κυβέρνηση υποστήριξε ειδικότερα ότι τα μεγάφωνα δεν αποτελούν στοιχεία του συγκροτήματος και ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν με συσκευές διαφορετικού τύπου, πράγμα που αποκλείει την εφαρμογή της έννοιας της « λειτουργικής ενότητας ».

Αντιθέτως, η γαλλική κυβέρνηση έχει τη γνώμη ότι τα εμπορεύματα πρέπει να θεωρηθούν ως συνδυασμός και ότι, κατά συνέπεια, δεν χρειάζεται να γίνει αναφορά στην έννοια της λειτουργικής ενότητας που επικαλείται το παραπέμπον δικαστήριο. Αναφέρεται στο γενικό κανόνα Α 3 β) για την ερμηνεία του ΚΔ, σχετικά με τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων που παρουσιάζονται σε συνδυασμούς. Σύμφωνα με τον εν λόγω κανόνα

« Τα αναμειγμένα προϊόντα, τα τεχνουργήματα κατά είδη που αποτελούνται από διάφορες ύλες ή προκύπτουν από τη συναρμολόγηση διαφόρων αντικειμένων, καθώς και τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται σε συνδυασμούς, στα οποία η κατάταξη δεν μπορεί να γίνει σ' εφαρμογή του κανόνα 3 α), πρέπει να κατατάσσονται σύμφωνα με την ύλη ή το αντικείμενο που προσδίδει σ' αυτά τον ουσιώδη τους χαρακτήρα, όταν είναι δυνατός αυτός ο καθορισμός. »

Συνάγει δε το συμπέρασμα ότι εφόσον το συγκρότημα προσδίδει στο σύνολο τον ουσιώδη του χαρακτήρα, πρέπει το σύνολο να υπαχθεί εξ ολοκλήρου στη διάκριση 85.15 Α ΙΙΙ.

Η Επιτροπή υποστήριξε ότι τα εμπορεύματα που παρουσιάζονται μαζί προς εκτελωνισμό και διάθεση στο εμπόριο συνιστούν λειτουργική ενότητα κατά την έννοια των επεξηγηματικών σημειώσεων της ΟΣΤΣ που αναφέρονται στη σημείωση 3 του τμήματος XVI του ΚΔ.

Η σημείωση 3 αναφέρει ότι

« Εκτός από αντίθετες διατάξεις, οι συνδυασμοί μηχανών διαφόρων ειδών, που προορίζονται να λειτουργούν μαζί και που αποτελούν ένα μόνο σώμα, καθώς και οι μηχανές που είναι κατασκευασμένες για να εξασφαλίζουν δύο ή περισσότερες διαφορετικές λειτουργίες, εναλλακτικές ή συμπληρωματικές, κατατάσσονται ανάλογα με την κύρια λειτουργία που χαρακτηρίζει το σύνολο. »

Οι σχετικές επεξηγηματικές σημειώσεις διευκρινίζουν ότι

« ... η σημείωση αυτή δεν εφαρμόζεται όταν το εμπόρευμα ή η συσκευή αποτελείται από χωριστά εξαρτήματα που προορίζονται να επιτελέσουν από κοινού μία και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία, που αναφέρεται σε μια από τις κλάσεις του κεφαλαίου 84 ή, συχνότερα, του κεφαλαίου 85. Το γεγονός ότι για λόγους, παραδείγματος χάρη, ευκολίας τα στοιχεία αυτά είναι χωριστά και συνδέονται απλώς μεταξύ τους με... ηλεκτρικά καλώδια δεν εμποδίζει την κατάταξη του συνόλου στην κλάση που αντιστοιχεί στη λειτουργία που επιτελεί ».

Κατά την Επιτροπή, η έννοια της λειτουργικής ενότητας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ερμηνεία μιας δασμολογικής κλάσεως των κεφαλαίων 84 και 85. Πρέπει, ωστόσο, να εφαρμόζεται περιορισμένα, διότι στην προαναφερθείσα επεξηγηματική σημείωση ορίζεται στενώς. Προορισμός των μεγαφώνων είναι να καταστήσουν απλώς αντιληπτά στην ακοή τα σήματα που προέρχονται από ένα από τα στοιχεία του συγκροτήματος, το όλο δε σύνολο έχει ως *μοναδική λειτουργία* την αναπαραγωγή του ήχου που προέρχεται από μια συσκευή λήψης (ραδιόφωνο) συνδυασμένη με μια συσκευή εγγραφής (κασετόφωνο) ή αναπαραγωγής του ήχου (πικάπ). Όλα λοιπόν τα εμπορεύματα αυτά εμπίπτουν στη διάκριση 85.15 Α ΙΙΙ του ΚΔ. Το γεγονός ότι τα στοιχεία του συνόλου αυτού μπορούν να λειτουργήσουν, επίσης, και με μια άλλη συσκευή δεν έχει σημασία, καθόσον τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μια άλλη λειτουργία που περιγράφεται σε άλλη δασμολογική κλάση και καθόσον διασαφούνται από κοινού.

Κατά την προφορική διαδικασία ο εκπρόσωπος της Επιτροπής διευκρίνισε ότι, κατά την άποψή του, και αν τα μεγάφωνα είχαν εισαχθεί χωριστά από το συγκρότημα με σκοπό να το συμπληρώσουν η λειτουργική ενότητα θα εξακολουθούσε να υπάρχει. Προσέθεσε ότι,

στην περίπτωση που το Δικαστήριο θα έκρινε ότι δεν υπάρχει λειτουργική ενότητα, η Επιτροπή θα πρότεινε την εφαρμογή του γενικού κανόνα Α 3 β) για την ερμηνεία του ΚΔ, όπως προτείνει η γαλλική κυβέρνηση. Η έννοια του συνδυασμού είναι κάπως ευρύτερη από την έννοια της λειτουργικής ενότητας και ανταποκρίνεται στην ανάγκη συναρμολογήσεως για την ικανοποίηση ορισμένης ανάγκης ή για την επίτευξη συγκεκριμένης δραστηριότητας.

3. Η ποικιλία των προτεινόμενων λύσεων σκιαγραφεί τη δυσκολία της επιλογής που πρέπει να γίνει. Η υπόθεση αυτή θα δώσει την ευκαιρία στο Δικαστήριο να διευκρινίσει τη νομική βάση και το πεδίο εφαρμογής της έννοιας της λειτουργικής ενότητας.

Πράγματι, το παραπέμπον δικαστήριο τόνισε ότι του είναι αναγκαία η διευκρίνιση της έννοιας αυτής, η οποία, βεβαίως, αναφέρεται σε ορισμένες επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ, για την οποία όμως πρέπει να διευκρινιστεί αν βρίσκει έρεισμα στο ΚΔ, « το μόνο νομικό κανόνα που υπόκειται στο δικαστικό έλεγχο ».

Νομίζω ότι η απόφαση Metro (60/83, της 9ης Φεβρουαρίου 1984, Συλλογή σ. 671) περιέχει μια απάντηση στο πρώτο αυτό ερώτημα. Προκειμένου να απαντήσει σε ένα ερώτημα σχετικό με την εφαρμογή της έννοιας της λειτουργικής ενότητας σε περίπτωση εμπορεύματος που εμπίπτει στο κεφάλαιο 84 του ΚΔ (αριθμητικό ταμείο) το Δικαστήριο παραθέτει, χωρίς καμιά επιφύλαξη, τις επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ και κυρίως εκείνες που αναφέρονται στη σημείωση 3 του τμήματος XVI, αποφαινόμενο ότι

« ... σκοπός των επεξηγηματικών σημειώσεων είναι να καταστήσουν δυνατή την κατάταξη, σε ορισμένη δασμολογική κλάση, των μηχανών και συσκευών που αποτελούνται από διάφορα συστατικά μέρη, τα οποία υπάγονται σε διάφορες δασμολογικές κλάσεις, όταν το σύνολο των μερών αυτών προορίζεται να επιτελέσει τη μοναδική και επακριβώς καθορισμένη λειτουργία που αναφέρεται στην εν λόγω δασμολογική κλάση ».

Το Δικαστήριο δέχτηκε, κατά τον τρόπο αυτό, σιωπηρώς μεν αλλά αναμφισβητήτως τον κανονιστικό χαρακτήρα των επεξηγηματικών σημειώσεων. Η ερμηνεία αυτή, η οποία δεν απετέλεσε αντικείμενο κανενός ενδοιασμού εκ μέρους των διαδίκων, δεν νομίζω ότι πρέπει να επανεξεταστεί. Συνεπώς, ποια είναι η διαπίστωση που προκύπτει; Στην προκειμένη περίπτωση δεν πρόκειται, κατά την έννοια της σημειώσεως 3 του τμήματος XVI, για συνδυασμό μηχανών που προϋποθέτει συναρμολογημένο σύνολο ούτε συνένωση εξαρτημάτων κατά την έννοια της σημειώσεως 2 β) του ίδιου τμήματος. Εδώ βρισκόμαστε προ ειδικής περιπτώσεως που δεν προβλέπεται ρητώς στο ΚΔ, το οποίο αποτελεί τον κοινοτικό κανόνα. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με την πάγια νομολογία σας, οι επεξηγηματικές σημειώσεις αποτελούν έγκυρο μέσο ερμηνείας του ΚΔ.

Μπορεί να γίνει δεκτό, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι η έννοια της λειτουργικής ενότητας ενυπάρχει σ' έναν ορισμένο αριθμό γενικών κανόνων ερμηνείας του ΚΔ καθώς και στο περιεχόμενο των προκαταρκτικών σημειώσεων του τμήματος XVI. Το ίδιο ισχύει για το γενικό κανόνα Α 2 α) και για τη σημείωση 3 του τμήματος XVI. Ακόμα περισσότερο, το Δικαστήριο προέβη σε εφαρμογή της έννοιας της λειτουργικής ενότητας στηριζόμενο στις επεξηγηματικές σημειώσεις, προσδίδοντας, δηλαδή, σ' αυτές αξία σημείου αναφοράς.

Ως προς το πεδίο εφαρμογής της έννοιας αυτής η Επιτροπή ορθώς υπογράμμισε ότι η ερμηνεία της πρέπει να είναι συσταλτική για να αποφευχθεί ακριβώς η καταχρηστική επέκταση μιας δασμολογικής κλάσεως σε σχέση με άλλες. Αυτό είναι εξάλλου και το πνεύμα της προαναφερθείσας απόφασης Metro, στην οποία το Δικαστήριο σημειώνει ότι, εφόσον ένα από τα χωριστά στοιχεία που συνθέτουν το προϊόν που πρέπει να καταταγεί « μπορεί να χρησιμοποιηθεί ανεξάρτητα από τα άλλα μέρη και για λειτουργίες άλλες από αυτές που επιτελεί το

σύνολο των μερών» (σκέψη 9, σσ. 680 και 681) δεν έχουν εφαρμογή οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ΟΣΤΣ επί των οποίων στηρίζεται η έννοια αυτή.

Προφανώς, όμως, η Επιτροπή απομακρύνεται από τον ερμηνευτικό αυτό κανόνα όταν υποστηρίζει ότι η λειτουργία που καθορίζεται στη δασμολογική διάκριση 85.15 Α ΙΙΙ είναι εκείνη μιας «συσκευής λήψης, έστω και συνδυασμένης με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου», με την αιτιολογία ότι χωρίς τα μεγάφωνα το συγκρότημα δεν είναι πλήρες.

Πράγματι, κατά ορθή ερμηνεία της ειδικής αυτής κλάσης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, έστω και χωρίς μεγάφωνα, είναι απολύτως δυνατό να ληφθεί, παραδείγματος χάρη, μια ορισμένη εκπομπή και να εγγραφεί (αρκεί να είναι γνωστή η συχνότητα του πομπού). Η επιδιωκόμενη λειτουργία είναι σαφώς η *λήψη* μιας εκπομπής. Η λήψη, όμως, αυτή γίνεται χωρίς τη βοήθεια των μεγαφώνων. Τα μεγάφωνα επιτελούν μια άλλη, ανεξάρτητη λειτουργία που συνίσταται στο να καταστεί η εκπομπή αντιληπτή στην ακοή, ενώ ο κύριος χαρακτήρας της διακρίσεως 85.15 Α ΙΙΙ είναι η λήψη η οποία μπορεί να πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από κάθε δυνατότητα ακοής.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η έννοια της λειτουργικής ενότητας δεν νομίζω ότι έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Πρέπει λοιπόν, κατά την άποψή μου, να δοθεί αρνητική απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το Bundesfinanzhof.

4. Σε ό,τι αφορά ενδεχόμενη εφαρμογή του γενικού κανόνα Α 3 β) για την ερμηνεία του ΚΔ, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το ζήτημα αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο της αιτήσεως ερμηνείας του παραπέμποντος δικαστηρίου. Ας προστεθεί, ωστόσο, ότι έστω και αν γίνει δεκτό ότι πρόκειται για συνδυασμό προϊόντων, ο κανόνας αυτός περιέχει ρητή λύση. Η κατάταξη σύμφωνα με τον ουσιώδη χαρακτήρα που προσδίδει στο σύνολο ένα από τα αντικείμενα του συνδυασμού μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο εφόσον τα αντικείμενα αυτά δεν μπορούν να καταταγούν σύμφωνα με τον κανόνα Α 3 α), ο οποίος ορίζει ότι «η περισσότερο εξειδικευμένη κλάση πρέπει να έχει προτεραιότητα έναντι των κλάσεων με γενικότερο περιεχόμενο». Τα μεγάφωνα όμως αναφέρονται ρητώς σε μια ειδική κλάση.

5. Συνεπώς, προτείνω να δοθεί στο Bundesfinanzhof η ακόλουθη απάντηση:

Σύνολο εμπορευμάτων το οποίο, κατά την εισαγωγή, συντίθεται από περισσότερα στοιχεία που περιέχονται στην ίδια συσκευασία, δηλαδή από συγκρότημα ραδιοφώνου/πικάπ/κασετοφώνου, αφενός, και από δύο χωριστά μεγάφωνα, αφετέρου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως λειτουργική ενότητα ούτε, επομένως, ως ενιαίο εμπόρευμα κατά την έννοια συσκευής λήψεως, συνδυασμένης με συσκευή εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου που υπάγεται αποκλειστικώς στη διάκριση 85.15 Α ΙΙΙ του ΚΔ.